Reserveer nu uw volgende concert op orkest.nl

West Side Story - live in concert

Maria, *Tonight*, *Somewhere*, wie kent deze tijdloze liedjes uit West Side Story niet? Het Nederlands Philharmonisch Orkest, onder leiding van Alexander Shelley, speelt deze aria's en andere hoogtepunten uit Bernsteins beroemde Broadway musicals.

za 25 juni 2022, 20.15 u
zo 26 juni 2022, 14.15 u
ma 27 juni 2022, 20.15 u
Het Concertgebouw

Nederlands Philharmonisch Orkest
Alexander Shelley, dirigent
Laetitia Gerards, sopraan
Trystan Llŷr Griffiths, tenor
Sanne Franssen, sopraan
Emma Fekete, sopraan

Bernstein - muziek uit Candide, Fancy Free, On the Town en Wonderful Town
Bernstein - muziek uit West Side Story

Nederlands Philharmonisch Orkest

Programmatoelichting

Rachmaninoff Pianoconcert 1

Stanislav Kochanovsky, dirigent
Nikolai Lugansky, piano

zo 12 juni
Het Concertgebouw

Yakult

orkest.nl

Programma

Voorafgaand aan het concert gaat Willem de Bordes, artistiek leider van het Nederlands Philharmonisch Orkest|Nederlands Kamerorkest, in gesprek met componist Hawar Tawfiq.

Hawar Tawfiq (1982)
M.C. Escher's Imagination (2021)
wereldpremière

Sergei Rachmaninoff (1873 - 1943)
Pianoconcert nr. 1 in fis, op. 1
(1891, 1917)

Vivace
Andante cantabile
Allegro scherzando

Pauze

Dmitri Sjostakovitsj (1906 - 1975)
Symfonie nr. 6 in b, op. 54 (1939)

Largo
Allegro
Presto

Nederlands Philharmonisch Orkest
Stanislav Kochanovsky, dirigent
Nikolai Lugansky, piano

zo 12 juni 2022, 14.15 u
(einde concert ca. 16.15 u)
Het Concertgebouw

Extra
Inleiding
zo 12 juni, 13.30 u

Veelbewogen levens

De componist Tawfiq was vijftien jaar toen hij het Koerdische noorden van Irak ontvluchtte en naar Nederland kwam. Rachmaninoff verliet Rusland noodgedwongen na de Russische Revolutie van 1917 en vestigde zich in de Verenigde Staten. Tijdens diezelfde revolutie was vluchten voor de nog maar elfjarige Sjostakovitsj geen optie. Het heeft de levens van de componisten getekend.

Grafisch universum

Opgroeiend in Noord-Irak leerde Hawar Tawfiq, naast traditionele Koerdische muziek, ook de westerse klassieke muziek kennen. Hij vluchtte voor het geweld in zijn land naar Nederland, waar hij als minderjarige asielzoeker moest vechten voor zijn bestaan. Maar het lukte hem een opleiding viool en compositie te volgen waarvoor hij glansrijk slaagde. Veel van zijn composities zijn doorspekt met de Koerdische muziek uit zijn jeugd, maar hij laat zich ook inspireren door de cultuur van zijn nieuwe vaderland. Voor een opdrachtcompositie van het Koninklijk Concertgebouworkest en het Nederlands Philharmonisch Orkest was het werk van M.C. Escher zijn inspiratiebron. Het Koninklijk Concertgebouworkest moest de wereldpremière onder leiding van Jaap van Zweden vanwege corona afgelasten, maar vandaag beleeft het werk alsnog zijn wereldpremière. Zoals Escher vaak vanuit een simpel idee een prachtig grafisch universum vol visuele verrassingen schept, zo begint Tawfiq met een simpel motief dat hij steeds in andere vormen terug laat komen. In veel werken van de beroemde graficus spelen insecten en hun transformatie een belangrijke rol en in *M.C. Escher's Imagination* lopen ze regelmatig rond. Tawfiq: 'Dat betekent niet dat de luisteraars lopende insecten of een blazende Escher voor zich hoeven te zien, maar dat ze in de muziek het mysterie en de schoonheid ervan kunnen horen.'

Het beste van twee werelden

Afstuderen aan het conservatorium van Moskou als componist was eind negentiende eeuw geen sinecure. Als meesterproef moest je een soloconcert, een symfonie en een opera afleveren. Hoewel hij nog een goed jaar te gaan

had tot zijn eindexamen, begon de zeventienjarige Sergei Rachmaninoff in 1891 al aan een pianoconcert. Heel erg snel ging het niet. Vlak voor de inleverdatum had hij alleen het eerste deel af. Hij schreef later aan zijn nichtje dat hij drie dagen en nachten achter elkaar werkte om ook deel twee en drie op tijd klaar te hebben. Enkele maanden later speelde Rachmaninoff het eerste deel van zijn *Eerste pianoconcert* tijdens een uitvoering met het conservatoriumorkest. Directeur Vasily Safonov, die het concert dirigeerde, was onder de indruk en sprak de jonge componist na afloop bewonderend toe. Rachmaninoff zelf was minder tevreden. Wat hij had afgeleverd was weliswaar een stuk dat bruiste van jeugdige energie, maar het was naar zijn smaak veel te ruig en onevenwichtig en hing wel erg veel op het *Pianoconcert* van Grieg dat hij als voorbeeld had gebruikt. Twee pianoconcerten verder en inmiddels beroemd als pianist en componist, nam hij in 1917 zijn jeugdwerk weer ter hand. Terwijl om hem heen de Russische Revolutie in alle hevigheid was losgebarsten, werkte Rachmaninoff aan een stevige revisie. Enkele maanden later moest hij het land vanwege de revolutie verlaten om er nooit meer terug te keren. Zijn hele leven lang heeft de componist geprobeerd om zijn *Eerste pianoconcert* net zo populair te maken als de twee opvolgers, maar dat is hem nooit gelukt. Ten onrechte, want het is een spannend pianoconcert dat het beste van twee werelden in zich meedraagt. Aan de ene kant toont het een jonge Rachmaninoff die zijn jeugdig talent de vrije loop laat. Aan de andere kant laat het de ervaren componist zien die het geheel stroomlijnt, raffineert en detailleert. Daarmee krijgt dit *Eerste pianoconcert* minstens evenveel zeggingskracht als het veel beroemdere *Tweede* en *Derde*.

Desolaat landschap

Met zijn *Vijfde symfonie* redde Dmitri Sjostakovitsj in 1937 op het nippertje zijn reputatie. Hij was betiteld als ‘vijand van het volk’ vanwege zijn controversiële opera *Lady Macbeth*, maar met deze heldhaftige symfonie rehabiliteerde hij zich weer voor een groot deel bij het Sovjetregime. Om de autoriteiten verder te overtuigen van zijn goede bedoelingen kondigde Sjostakovitsj in 1938 plannen aan voor een nieuwe grootse symfonie ter ere van Lenin.
Er kwam niets van terecht. Sterker nog, de mededelingen over een Leninsymfonie waren voor hem niet meer dan een afleidingsmanoeuvre van de symfonie die hij werkelijk voor ogen had. Deze *Zesde symfonie* had niets in zich van communistische heldenverering, maar was een werk dat helemaal aansloot bij de muziek die Sjostakovitsj wilde componeren, zonder politieke boodschap. De symfonie heeft drie delen die lijken te spotten met de klassieke symfonische verhoudingen. Zo is het openingsdeel langer dan de andere twee delen bij elkaar. Het is een uiterst traag *adagio* dat soms helemaal stil lijkt te staan. Des te groter is het contrast met de twee korte delen die erop volgen. Het tweede deel is een razend snel en virtuoos *scherzo* dat geen moment tot rust komt. Het daaropvolgende slot lijkt een sarcastische verwijzing naar de muzikale smaak van Stalin. Had die niet ooit gezegd dat hij de voorkeur gaf aan lichte en uitbundige finales? Van Sjostakovitsj kon hij het krijgen. De finale is een echte uitsmijter, maar als je goed luistert is het eigenlijk hele geestige muziek, waarin Sjostakovitsj een glimp laat zien van de vrolijke en onbezorgde componist die hij ooit in zijn jonge jaren was. Zoals zo vaak bij zijn symfonieën was het publiek bij de première uitzinnig, - de finale moest zelfs herhaald worden - maar waren de critici beduidend minder enthousiast. De gevreesde componistenbond van de Sovjet-Unie belegde zelfs een aparte vergadering om te overleggen wat ze in vredesnaam met deze muziek aan moesten. Sjostakovitsj liet het gelaten over zich heen komen. Hij had al lang geleden geleerd zijn mond te houden.

Tekst: Kees Wisse

Stanislav Kochanovsky

Biografieën

Stanislav Kochanovsky, dirigent

De Russische dirigent Stanislav Kochanovsky volgde zijn opleiding aan het conservatorium van Sint-Petersburg, waar hij naast koor- en orkestdirectie ook orgel studeerde. Na het behalen van zijn diploma deed hij aan het Mikhailovsky Theater in dezelfde stad een schat aan ervaring op en dirigeerde meer dan 60 opera- en balletvoorstellingen. Daarna was hij van 2010 tot 2015 chef-dirigent van het Safonov Staats Philharmonisch Orkest. Kochanovsky dirigeerde beroemde orkesten, waaronder het Philharmonia Orchestra in Londen, het Melbourne Symphony Orchestra, de Dresdner Philharmonie en het Koninklijk Concertgebouworkest. In 2019 debuteerde Kochanovsky bij het Nederlands Philharmonisch Orkest met *Shérérazade* van Rimski-Korsakov. Hij leidde operaproducties bij onder meer het Opernhaus Zürich, de Maggio Musicale Fiorentino in Florence en het Mariinsky Theater in Sint-Petersburg. In januari 2017 maakte hij grote indruk met zijn debuut bij De Nationale Opera met Borodins *Prins Igor*. In datzelfde jaar debuteerde hij met succes op het Verbier Festival, waar hij sindsdien jaarlijks een concertuitvoering van een opera dirigeert.

Nikolai Lugansky, piano

Het debuut in 1990 van de toen 17-jarige Russische pianist Nikolai Lugansky in Het Concertgebouw in Amsterdam was sensationeel. Zijn internationale carrière kwam in een stroomversnelling toen hij een paar jaar later, in 1994, de eerste prijs won tijdens het Tsjaikovsky Concours in Moskou. Lugansky werkte samen met grote dirigenten als Charles Dutoit en Kurt Masur en gaf recitals in onder meer de Wiener Musikverein, Carnegie Hall in New York en de Londense Wigmore Hall. Recent soleerde Lugansky met de Berliner Philharmoniker, Orchestre Philharmonique de Radio France, Brussels Philharmonic, Helsinki Philharmonic Orchestra en BBC Symphony Orchestra. Ook werkte hij in klein verband samen met onder anderen Vadim Repin, Isabelle Faust en Anna Netrebko. Veel van zijn cd-opnames zijn bekroond met prijzen. Zijn cd met de pianosonates van Rachmaninoff werd onderscheiden met een Diapason d'Or en hij won tot drie maal toe een ECHO Klassik. Lugansky is geregeld te horen op muziekfestivals in Aspen, Tanglewood, Ravinia en Verbier. Ook is hij regelmatig te gast op het La Roque-d'Anthéron Festival in Frankrijk.

Masterminds over Sjostakovitsj

In deze podcast hoor je meer over de mens achter de grote componist. Musicoloog Kees Wisse en podcastmaker Botte Jellema duiken samen in het vaak complexe leven van de grote meesters in de klassieke muziek. De aflevering over het leven en de muziek van Dmitri Sjostakovitsj is te beluisteren in diverse podcastapps of via **orkest.nl/sjostakovitsj**.

Klassieke muziek voor iedereen. Maakt u het mogelijk?

Bij ons krijgt iedereen de kans om te ervaren wat klassieke muziek met je doet. We verwelkomen jaarlijks duizenden kinderen, leiden getalenteerde dirigenten en orkestmusici op en spelen niet alleen op de prestigieuze podia van Het Concertgebouw en De Nationale Opera, maar ook voor buurtbewoners in onze eigen NedPhO-Koepel, in poptempel Paradiso voor nieuw publiek en met kleine ensembles in zieken- en verzorgingshuizen. Geniet u van onze concerten en gunt u dit iedereen?
Kijk op **orkest.nl/steun** wat u als Vriend of Geefkringlid kunt doen.